

KESİT AKADEMİ DERGİSİ

ISSN: 2149-9225

The Journal of Kesit Academy

Ulusal Literatürde Yer Alan Macera Turizmi
Çalışmalarının İncelenmesi

An Examination of Adventure Tourism Studies
in Turkish Literature

Erdem TÜRK*
Yakup ERDOĞAN**

Makale Türü/ Article Information/ Информация о Статье: Araştırma Makalesi/ Research Article/ Научная Статья

Atıf / Citation / Цитата

Türk, E. ve Erdoğan, Y. (2022). Ulusal literatürde yer alan macera turizmi çalışmalarının incelenmesi. *Kesit Akademi Dergisi*, 8 (32), 353-371.

Türk, E. & Erdoğan, Y. (2022). An examination of adventure tourism studies in Turkish literature. *The Journal of Kesit Academy*, 8 (32), 353-371.

10.29228/kesit.63678

Geliş/ Submitted/ Отправлено: 22.07.2022
Kabul/ Accepted/ Принимать: 13.09.2022
Yayın/ Published/ Опубликованный: 25.09.2022

Bu makale İntihal.net tarafından taranmıştır. This article was checked by Intihal.net. Эта статья была проверена Интихал.нет Bu makale Creative Commons lisansı altındadır. This article is under the Creative Commons license. Это произведение доступно по лицензии Creative Commons.

* Kastamonu Üniversitesi, Türkiye, erdemmturkk@gmail.com

** Arş. Gör., Kastamonu Üniversitesi, Türkiye, yerdogan@kastamonu.edu.tr

KESİT AKADEMİ DERGİSİ

ISSN: 2149-9225

The Journal of Kesit Academy

Ulusal Literatürde Yer Alan Macera Turizmi Çalışmalarının İncelenmesi

An Examination of Adventure Tourism Studies in Turkish Literature

Erdem TÜRK

Arş. Gör. Yakup ERDOĞAN

Öz: Sürekli gelişim ve değişim içerisinde bir sektör olan Turizm, hem ülkelerin tanıtımına katkı sağlayan hem de ülkelere ekonomik girdi temin eden önemli bir alandır. İnsanların farklılık, yenilik arayışları ile ortaya çıkan alternatif turizm türleri içerisinde yer alan macera turizminin yeri önemlidir. Macera turizmi alanında ulusal anlamda yapılan çalışmaların sayısı oldukça az olmakla birlikte, çalışma içerisinde, Türkiye’de macera turizmi potansiyeli ve bu maksatla bu alanla ilgili son 10 yıl içerisinde ulusal alanda yapılmış olan tez, makale, bildiri çalışmalarından oluşan 41 adet çalışma SLT metodu ile analiz edilmiştir. Macera turizmi alanında incelenen 41 çalışmadan elde edilen bulgulara göre; bu alanda yapılan çalışmaların son yıllarda artış gösterdiği, macera turizmi türlerinden en çok araştırılanların; “Dağ ve Kış Turizmi” ve “Su Altı Dalış Turizmi” olduğu, en az araştırılanların ise; “Savaş Turizmi”, “Doğa Yürüyüşü” ve “Kamp ve Karavan Turizmi” olduğu görülmüştür. Ayrıca alandaki çalışmaların %58’ini makaleler oluşturmaktadır. Araştırılan çalışmaların, makale olanlarının yayımlandığı dergilerin indeks bilgileri arasında; Tr Dizin ve Diğer indeksler görülmüş olup, alan indeksi (Scopus ve ISI’da taranan dergiler) ve SCI, SSCI gibi indekslere rastlanmamıştır. Çalışmanın sonuçları olarak, macera turizmi türlerinin ulusal literatürde yeni yer aldığı ve bu alanda eksikliklerin olduğu söylenebilir. Bu bağlamda çalışma ayrıca, macera turizmi alanında yapılacak olan çalışmalara katkı sağlama açısından olası bir fayda öngörmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, macera turizmi, sistematik literatür taraması, Türkiye.

Abstract: Tourism, which is a sector that is in constant development and change, is an important field that both contributes to the promotion of countries and provides economic input to countries. The place of adventure tourism, which is among the alternative tourism types that emerged with people's search for difference and innovation, is important. In this study, 41

studies, consisting of thesis, article, and papers made in the last 10 years on adventure tourism in Turkey, were analyzed with the SLR (Systematic Literature Review) method. According to the findings obtained from 41 studies examined in the field of adventure tourism, it has been understood that the studies in this field have increased in recent years. The most researched types of adventure tourism; "Mountain and Winter Tourism" and "Underwater Diving Tourism" are the least researched ones; It has been seen that there are "War Tourism", "Hiking" and "Camping and Caravan Tourism". In addition, 58% of the studies in the field are articles. It was seen that the index information of the journals in which the articles included in the research were published were TR Index and other indexes. No studies were found in the journals indexed in Scopus and ISI, and in indexes such as SCI and SSCI. As a result of the study, it can be said that adventure tourism types are new in the national literature and there are deficiencies in this field. In this context, the study also foresees a possible benefit in terms of contributing to the work to be done in the field of adventure tourism.

Keywords: Tourism, adventure tourism, systematic literature review, Turkey.

Giriş

Kitle turizmi 1950 ve 1960 yıllarda ön planda iken, insanların kendilerine daha çok planlı zaman ayırması, maddi imkânlarının gelişmesi, kafalarındaki dinlence, tatil anlayışlarının değişmesi, işyerlerindeki çalışma/izin düzenlemelerinin dönemlere bölünmesi, ulaşım ağlarının gelişmesi gibi birçok sebepten dolayı turizmde alternatif ürünler geliştiren alternatif turizm kavramı 1980'li yıllarda ortaya çıkmaya başlamıştır (Weaver, 2001). Bu kavramın, kitle turizminin cazibesini kaybetmesiyle beraber olduğundan farklı turistik ürün ortaya çıkarma düşüncesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Doğal kaynakların korunmasıyla beraber daha da vasıflı bir çevre oluşturulması ve turistik destinasyon üzerinde bulunan yerel halka ekonomik yarar sağlanması amaçlanmıştır (Hacıoğlu ve Avcıkurt: 2008).

Literatürde yer alan bazı alternatif turizm türlerini şu şekilde sıralanmaktadır (Bakırcı, 1992; Doğaner, 2001; Şekercioğlu, 2002; Usta, 2002; Küçükbaşlan, 2007; Gülbahar, 2009; Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2020).

- Yat Turizmi,
- İnanç Turizmi,
- Kamp ve Karavan Turizmi,
- Termal Turizm,
- Festival Turizmi,
- Kongre Turizmi,
- Mağara Turizmi,
- Yayla Turizmi,
- Ekoturizm,

- Dağ ve Kış Turizmi,
- Su Altı Dalış Turizmi.
- Botanik Turizm,
- Kuş Gözlemciliği Turizmi,
- Golf Turizmi,
- Hava Sporları Turizmi,
- Akarsu Turizmi,
- Kültür Turizmi,
- Sıcak Hava Balonu Turizmi
- Atlı Safari Turizmi

Yukarıdaki verilen turizm türlerinden bazıları literatürde macera turizmi başlığı altında değerlendirilmektedir.

Macera Turizmi ve Ticaret Birliği (ATTA) tarafından 2018 yılında hazırlanan, STK' lar, seyahat acentaları, ve uzmanların puanlamasıyla oluşturulan bu endekse göre, doğal kaynaklar, macera etkinliklerine dönük kaynaklar (yamaç paraşütü, dağ bisikleti, rafting vb.), kültürel kaynaklar, sürdürülebilir gelişim stratejisi, insani yönden gelişmişlik, sağlık, güvenlik, girişimcilik, turizm için oluşturulan altyapı ve ülke imajı olan 10 adet ölçüt temel alınarak oluşturulan son Macera Turizmi Gelişim Endeksi raporuna göre, Türkiye bu sıralamada 163 adet gelişmekte olan ülke arasında 23'üncü sırada kendine yer edinmiştir. İlgili veriler, son 3 raporlamada birinci sırayı alan Çekya'nın bu raporda da yerini koruduğunu gösterirken; Türkiye 18, 19 ve son olarak da 23'üncü sırada kendine yer bulmuştur (www.adventuretravel.biz, 2020).

2014 yılında; macera ve doğa turizmi özelinde olumlu anlamda büyük bir artış meydana gelmiş ve bu turizm türlerinde %20 ile %30 arası bir büyüme gözlenmiştir. 2010 sonrası bu yıllarda, Macera Turizmi ve Ticaret Birliği (ATTA) ve Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) verileri doğa ve macera uzantısı turizm hareketliliğinin meydana getirdiği parasal büyüklüğün 400 milyar dolar civarında olduğunu ve macera kolunun bu dilimden aldığı payın 263 milyar dolar civarında olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu yüksek getirisi olan turizm geliri sebebiyle, turizmde paydaşı olan birçok ülke maceraperest turistleri doğal olarak ülkelerine çekmek istemektedir. Tüm ülkeler gibi Türkiye de sıcak hava balonu, yamaç paraşütü, dalış sporları, rafting vb. gibi çoğu alanda barındırdığı potansiyel sebebiyle macera ve doğa turizminden pay almak istemektedir. Türkiye'nin Avrupa ve Asya kıtası arasında yer alması, ülkenin önemli derecede pozitif yönü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu gibi avantajların değerlendirilmesi gerekmektedir (TURSAB, 2020).

Bu bağlamda, macera turizmi açısından dünyada ve Türkiye'de büyük bir kaynak vardır. Macera turizmine yönelik yapılmış ve yapılacak olan çalışmalar bu turizm türünün değerlendirilmesine katkı sağlaması açısından büyük önem arz etmektedir.

Alternatif Turizm

Literatüre göre iki yaklaşımı içeren alternatif turizm kavramının ilk olarak, diğer turizm çeşitlerine bağlı olarak tamamlayıcı bir turizm türü olduğu; ikinci olarak ise, varoluş yönünden rutin turizmden değişik özelliklere sahip, daha spesifik konularla harekete geçen bir turizm türü olduğu görüşü hâkimdir (Britton, 1977). Durgun bir tatil yerine turistin öğrenmesine ve araştırmasına odaklı daha etkin bir turizm faaliyeti olarak ön plana çıkan alternatif turizm, deniz, kum ve güneş turizminin yapılamadığı yerlerde de turizm faaliyetlerinin kültürel referanslarla çeşitlendirilmesi açısından önem arz etmektedir (Zengin, Öztürk ve Salha, 2014).

Macera Turizmi

Maceranın zamanla amaca ulaşmak için ihtiyaç duyulan bir araç olmaktan sıyrılıp, başlı başına kendisinin bir amaç halini alması, turistik bir ürün olarak maceranın şekillenmesini sağlamıştır. İçerisinde macera olgusu olan seyahatlerin yapılması, macera ile ilgili ürün öğelerinin hazırlanması, bu ürün ile alakalı alt ve üst yapının organizasyonu, ürünün pazarda tutundurma etkinlikleri, güvenlik uygulamaları gibi birçok faaliyet, macera turizmi sektörünün meydana gelmesini sağlamıştır (Gülcan, 2004).

Macera turizmi: rutin şehir yaşamından bir süreliğine uzaklaşıp doğa ile alakalı fiziksel faaliyetlere katılmaktır (Driver, Brown ve Peterson, 1991: 3).

Başka bir tanıma göre, deneyimle ile şekillenen, zaman ve ortamdan etkilenen ve katılımcıların yaşadıkları yer dışında çevre ile ilişkili, ticari, açık hava etkinliklerinin detaylı bir içeriği olarak da tanımlanmaktadır (Weiler ve Hall; 1992).

Adrenalin Turizmi

Adrenalin turizmi alışılmadık, egzotik, uzak veya ıssız bir destinasyonda gerçekleşen bir faaliyettir. Çoğunlukla açık alanda olmak üzere, yüksek düzeyde katılımcı faaliyetleriyle ilişkilendirilir. Ayrıca; adrenalin turizmi insanları iyi eğitilmiş ve profesyonel rehberler tarafından yönlendirilen, eğlence ve yaratıcılıkla dolu, kapsamlı bir program dâhilinde, korunmuş bir manzarada heyecanlı aktif bir tatile teşvik eder. Maceracı gezginler, kişisel bir meydan okuma ararken, farklı düzeylerde rahatlama, risk, heyecan ve deneyim yaşamak isterler (Millington vd.; 2001).

Adrenalin turizmi, fiziksel aktivite, kültürel geleneklerle etkileşim ve doğa ile buluşma gibi bileşenlerden en az ikisini içeren tüm turistik aktiviteleri ifade eder (Scheider vd. akt., Gračan vd. 2018).

Adrenalin turizminin, gelişmiş bir doğa deneyimi - doğal çevre, heyecanı çok olan ve turistleri günlük yaşamdan ayıran bir dizi duyguyu ön plana çıkardığına inanılmaktadır. Ayrıca adrenalin turizmi; entelektüel, fiziksel veya duygusal risk, meydan okuma ve eğlence, öğrenme ve kendini geliştirme fırsatı sağlayan bir turist profilini ifade eder (Swarbrooke vd., 2003).

Çalışmanın Amacı, Önemi ve Sınırlılıkları

Macera turizmi alanında ulusal anlamda yapılan çalışmaların sayısı çok azdır. Bu bağlamda yapılacak olan çalışma, macera turizmi alanında yapılacak olan çalışmalara erişim sağlama açısından olası bir fayda öngörmektedir. Bu bilgiler ışığında, çalışmada son 10 yıl içerisinde ulusal alanda yapılmış olan tez, makale, bildiri çalışmalarının taranması, incelenmesi ve sınıflandırılması amaçlanmıştır.

Değişen yaşam şartları şehir yaşamından uzaklaşmak isteyen insanların turizm talebini de etkilemiş ve insanların dinlenmek, eğlenmek, başka yerleri görmek, farklı faaliyetlere katılmak amacıyla yeni destinasyonlar keşfetme ve rekreasyon alanları arayışı içine girmesini sağlamıştır. Böylece, tüm dünyada macera turizmi önemli bir turizm türü haline almıştır (Küçükaslan, 2007). Araştırmanın; macera turizmi alanında yapılan çalışmaların incelenmesi ve son yıllarda fazlasıyla ilgi çekmeye başlayan macera turizminin hangi alanlarda araştırılıp araştırılmadığının belirlenmesi ile macera turizmi konusunda çalışma yapacak olanlara rehberlik edeceği ve bu anlamda literatüre katkı sunacağı düşünülmektedir.

Çalışma; 2010- 2020 yılları arasında, macera turizmi ile türleri ve adrenalin turizmi adı altında ulusal anlamda yapılmış olan Türkçe dilinde yayımlanmış tez, makale, bildiri çalışmalarının erişime açık olanları ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmanın Modeli ve Yöntem

Çalışma genel tarama modeli ile yapılmıştır. Genel tarama; çok sayıda elemandan oluşan bu evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinden yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2005).

Literatür taraması, sadece akademik çalışmalarda değil, yenilikçi her alanda başvurulması gereken ilk adımlardan biri olarak görülmekte olup, Gash bu süreci, belirli bir konuda yayınlanmış olabildiğince çok eserin derinlemesine ve sistematik olarak araştırılması ve belirlenmesi olarak tanımlamıştır (Köroğlu, 2015: 61). Bu çalışmada araştırma sorularına cevap bulmak amacıyla sistematik literatür taraması (SLT) yöntemi kullanılmıştır.

Kendi başına bir araştırma yöntemi olarak kabul edilen sistematik literatür taraması, araştırma konusuna katkı sağlayan birincil çalışmaları değerlendiren ikincil bir çalışma olup; belirlenen bir konuda, o güne kadar yapılmış olan yayınların, bir araştırma sorusuna cevap bulmak üzere, önceden belirlenmiş bir metot ile gözden geçirilmesidir (Jesson vd., 2011: 9). SLT yöntemi için Kitchenham'ın (2004) öne sürdüğü, aşağıda ayrıntıları verilen üç aşamalı süreç yürütülmüştür.

- Araştırmanın planlanması; İhtiyacın belirlenmesi ve Araştırma sorularının formüle edilmesi

- Araştırmanın yürütülmesi; Aramanın yapılması, Yayınların seçilmesi, Yayınların analiz edilmesi, Sonuçların özetlenmesi ve sentezlenmesi
- Araştırmanın raporlanması; Tartışma ve sonuç

Araştırmanın Planlanması

Bu aşamada çalışma için ihtiyacın belirlenmesi ve araştırma sorularının hazırlanması gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı; Türkiye’de son 10 yılda macera turizmi ile ilgili yapılmış çalışmaların sistematik literatür taraması ile incelenmesidir. Araştırmanın soruları aşağıdaki gibidir;

- Son 10 yılda macera turizmi ile ilgili yapılan çalışmaların başlıkları nedir?
- Çalışmaların yazarları kimlerdir?
- Çalışma hangi yılda yapılmıştır?
- Çalışmalarda macera turizminin hangi türü ele alınmıştır?
- Çalışmaların türü nedir? (Makale, Bildiri ve Tez)
- Çalışmalarda kullanılan araştırma yöntemleri nedir?
- Çalışmaların yayımlandığı dergi indeksi nedir?
- Çalışmaların veri toplama araçları nelerdir?

Araştırmanın Yürütülmesi

Bu aşama araştırmanın yapılması için yayınların seçilmesini (kriterlerin belirlenmesi) analiz edilmesini ve sonuçlarının özetlenmesini içermektedir. Araştırmada Türkiye’de yapılan çalışmalara yer verileceği için YÖK Tez Arşivi, TR Dizin ve Dergi Park’ta, Google Akademikte Türkçe kelimelerle arama yapılmıştır.

İncelenmiş olan çalışmaların belirlenmesi için belirli anahtar kelimelerle arama yapılmıştır. Bu anahtar kelimeler; “Macera Turizmi”, “Adrenalin Turizmi” ve Macera Turizmi altında yer alan turizm dallarından; “Kamp ve Karavan Turizmi”, Savaş Turizmi”, “Mağara Turizmi”, “Dağ ve Kış Turizmi”, “Su Altı Dalış Turizmi”, “Kuş Gözlemciliği (ornitoloji) Turizmi”, “Hava Sporları Turizmi”, “Akarsu Turizmi”, “Sıcak Hava Balonu Turizmi”, “Atlı Turizm”, “Atlı Safari Turizmi”, “Doğa Yürüyüşü” şeklindedir.

Bulunan çalışmalar, içerisinde macera turizmi türlerini barındırmaları yönüyle denetlendikten sonra amaca uygun olmayanlar (alan dışı olması; spor akademisi, coğrafya, işletme gibi alanların çalışması olması) dolayısı ile elenmiştir.

Yayınlar analiz edilirken; Çalışmanın başlığı, çalışmanın yazar/ları ve yayımlandığı yıl, çalışmada araştırılan macera turizmi türü, çalışma türü (makale/bildiri/tez), çalışmanın yayımlandığı derginin indeksi (Akademik teşvik kriterlerinde yer alan faaliyet türlerine göre), çalışmanın veri elde etme metodu (Anket, Mülakat, Yazılı kaynaklar), çalışmanın metodolojisi (Nicel, Nitel, Karma) bilgileri belirlenmiş ve bu bilgilere

göre gruplandırma yapılarak tablo oluşturulmuştur.

Nihai olarak ulaşılan 41 adet çalışma sistematik olarak analiz edilerek, çalışmaların temel bilgileri aşağıdaki Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Çalışmaların Sistematik Analizi

No	Çalışma Başlığı	Yazar Adı ve Yılı	Macera Turizmi Türü	Çalışma Türü	Dergi İndeksi	Veri Elde Etme Metodu	Metodoloji
1	Macera Turizmi Pazarlaması: Antalya Yöresine Gelen Turistlerin Macera Turizmine Yönelik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma	Betül GARDA, 2010	Genel	Doktora Tezi	-	Anket	Nicel
2	Macera Turizmi Pazarına Genel bir Bakış	Betül GARDA, 2011	Genel	Makale	TR Dizin	Yazılı Kaynaklar	Nitel
3	Karamanın Mağara Turizmi Potansiyeli ve Turizm Açısından Kullanılabilirliği	Özgür ARPACI, Burhanettin ZENGİN ve Orhan BATMAN, 2012	Mağara Turizmi	Makale	EBSCO, SOBİAD, Prequest ve Türk Eğitim İndeksi (TEİ)	Görüşme	Nitel
4	Bir Macera Turizmi Etkinliği Olarak Kaya Tırmanış Sporunu ve Antalya-Geyikbayırı'nın Potansiyeli	Güney ÇETİN-KAYA, 2014	Dağ Tırmanış Turizmi	Makale	EBSCO, SOBİAD,	Yazılı Kaynaklar	Nitel
5	Akış Deneyiminin Yamaç Paraşütü Deneyim Doyumu Ve Yaşam Doyumuna Etkileri	Reyhan ARSLAN AYAZLAR, 2015	Hava Sporları Turizmi	Doktora Tezi	-	Anket	Nicel
6	Altındere Vadisi Meryemana Deresi Güzergâhında Doğa Temelli Turizm Etkinliği: Yamaç Paraşütü	Zeynep. PİRSE-LİMOĞLU BATMAN ve Öner DEMİREL, 2015	Hava Sporları Turizmi	Makale	Art Index, Social Science Index,	Gözlem ve Görüşme	Nitel
7	Erzincan Ergan Dağı Kış Turizm Merkezine Yönelik Sürdürülebilir Turizm Önerileri	Erkan GÜNEŞ ve Gürkan ALA-GÖZ, 2015	Dağ ve Kış Turizmi	Bildiri	-	Yazılı Kaynaklar	Nitel
8	Tüplü Dalış Turizm Katılan Turistlerin Güdüleri ve İlgi Alanları: Türkiye Üzerine Bir Araştırma	İbrahim Taner AKKOÇ, 2015	Tüplü Dalış	Yüksek Lisans Tezi	-	Anket	Nicel
9	Alternatif Turizm Kapsamında Kahramanmaraş İli Yedikuyular Bölgesi Dağ ve Kış Sporları Turizmi İçin Öneriler	Abdullah KARAMAN ve Mehmet GÜL, 2016	Dağ ve Kış Turizmi	Makale	TR Dizin	Yazılı Kaynaklar	Nitel
10	Alternatif Turizm Etkinliği Ve Ürün Çeşitliliği Oluşturmada Atın Kullanımı: Nevşehir Örneği	Şenay GÜNGÖR, 2016	Atlı Turizm	Makale	TR Dizin EBSCO SOBIAD	Gözlem ve Görüşme	Nitel
11	Erzincan İlinin Macera Turizm Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma	Ayşe ÇELİK YETİM ve Necibe ŞEN, 2016	Genel	Bildiri	-	Görüşme	Nitel

12	Hava Sporları Turizmi ve Safranbolu'nun Hava Sporları Potansiyelinin Belirlenmesi	Oğuz DİKER, Adnan ÇETİN-KAYA ve Ahmet CİNKARA, 2016	Hava Sporları Turizmi	Makale	SOBIAD	Yazılı Kaynaklar	Nitel
13	Kış Sporcuları Bakış Açısından Erzurum-Palandöken Kış Turizm Merkezinin Değerlendirilmesi.	Burak BAŞAR, Erkan GÜNEŞ ve Gürkan ALA-GÖZ, 2016	Dağ ve Kış Turizmi	Bildiri	-	Anket	Nicel
14	Tortum Çayı Havzasında (Erzurum-Artvin) 2014 ve 2015 Yıllarında Yapılan Su Buzu Tırmanışları ve Bunun Kış Turizmi Kaynakları Bakımından Değeri	İbrahim KOPAR ve Çağlar ÇAKIR, 2016	Dağ ve Kış Turizmi	Makale	TR Dizin	Görüşme	Nitel
15	Mağaraların Rekreatif Kullanımı ve Mağaracılık Motivasyonları: Ayvainsi Mağarası Örneği	Serhat YOZCU, 2017	Mağara Turizmi	Doktora Tezi	-	Anket	Nicel
16	Kış Turizmi Destinasyonunda Yaşanan Unutulmaz Turizm Deneyimleri: Kültürlerarası Karşılaştırma.	Gülizar AKKUŞ, 2017	Kış Turizmi	Makale	TR Dizin EBSCO SOBIAD	Anket	Nicel
17	Macera Turizm Faaliyetlerine Katılan Turistlerin Memnuniyetinin Tekrar Ziyaret Etme Niyeti İle İlişkisi: Fethiye Örneği	Melek KARPUZ, 2017	Genel	Yüksek Lisans Tezi	-	Anket	Nicel
18	Mavi Yolculuğa Katılan Turistlerin Yat Turizm İşletmelerini Tercih Etmelerinde Sosyal Sorumluluk Bilincinin Önem Düzeyi	Erdal ARLI, 2017	Yat Turizmi	Bildiri	-	Anket	Nicel
19	Su Altı Dalış Turizminin Mevcut Durumu, Sorunları ve Geliştirilmesine Yönelik Öneriler: Kaş Örneği	Nihan YARMACI, Melike Ç. KELEŞ ve Bilge ERGİL, 2017	Su Altı Dalış Turizmi	Makale	SOBIAD	Görüşme	Nitel
20	Sualtı Dalış Turizmi Paydaşları İle İzmir Sualtı Dalış Turizmine Yönelik Bir Swot Analizi	Üheyra BABA-ZADE, 2017	Su Altı Dalış Turizmi	Yüksek Lisans Tezi	-	Görüşme	Nitel
21	Turizmde Atlı Spor Kümelemesi: Daday Örneği	Aydoğan AYDOĞDU ve Canan TANRISEVER, 2017	Atlı Turizm	Makale	TR Dizin	Gözlem ve Görüşme	Nitel
22	Yat Turizmi Paydaşları ile İzmir Yat Turizmüne Yönelik Bir SWOT Analizi	Günay İLDIRIMLI, 2017	Yat Turizmi	Yüksek Lisans Tezi	-	Görüşme	Nitel
23	Aktif Savaş Alanları Turizmi: Macera mı? Kayıtsız Hazırlık mı? Etik Bir Tartışma	Sebahattin Emre DİLEK, 2018	Savaş Turizmi	Makale	EBSCO SOBIAD	Yazılı Kaynaklar	Nitel
24	Donanımlı Dalış Turizminin Yerel Halkın Yaşam Kalitesi Üzerine Etkileri: Kaş Halkının Algıları Üzerine Bir Araştırma	Ali KOÇAK, 2018	Su Altı Dalış Turizmi	Yüksek Lisans Tezi	-	Anket	Nicel
25	Spor Turizmi Aracılığı İle Sürdürülebilir Destinasyon Geliştirme: Hava Sporları Açısından Uşak İli Potansi-	Tuba ŞAHİN ÖREN, 2018	Hava Sporları Turizmi	Doktora Tezi	-	Görüşme ve Anket	Nitel Nicel

	yeli						
26	Alternatif Turizm Açısından Siirt İlinde Yamaç Paraşütü Faaliyetleri	Saliha KODAY, Zeki KODAY ve Yusuf KIZILKAN, 2018	Hava Sporları Turizmi	Bildiri	-	Yazılı Kaynaklar	Nitel
27	Boş Zaman Aktivitesi Olarak Dalış Ve Yaşam Doyumu İle İlişkisi	Figen SEVİNÇ Çağlı Hale ÖZEL, 2018	Su Altı Dalış Turizmi	Makale	TR Dizin	Görüşme	Nitel
28	Açık Alan Rekreasyonu Olarak Yamaç Paraşütü Etkinliğine Katılanların Motivasyonları ve Etkinlik Memnuniyetlerinin Belirlenmesi: Arsuzfest Örneği	Çağrı SAÇLI ve Ceyhan ÖZDEMİR KAHRAMAN, 2019	Hava Sporları Turizmi	Makale	TR Dizin	Görüşme	Nitel
29	Kapadokya Sıcak Hava Balonculuğu Üzerine Nitel Bir Araştırma	İbrahim Akın ÖZEN ve Ebru GÜNEREN ÖZDEMİR, 2019	Sıcak Hava Balon	Makale	TR Dizin	Görüşme	Nitel
30	Çekirdek Kapadokya Bölgesinde Atlı Doğa Yürüyüşü Faaliyetlerine Katılan Turistik Tüketicilerin Profilini Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma	Burcu Gülsevil BELBER ve Yakup ERDOĞAN, 2019	Atlı Turizm	Makale	TR Dizin EBSCO	Anket	Nicel
31	Dalış Turizmi Emniyeti: Risk Faktörleri ve Çözüm Önerileri	Hümeysra DOĞRU, Burcu ÇELİK ve Burcu Selin YILMAZ, 2019	Su Altı Dalış Turizmi	Makale	TR Dizin	Görüşme	Nitel
32	İlgaz Dağında Kış Turizm Talebi ve Gelişimi	Gülizar AKKUŞ, 2019	Kış Turizmi	Makale	TR Dizin	Yazılı Kaynaklar	Nitel
33	İznik Gölü İle Çevresinin Kamp Ve Karavan Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi	Akın AKPUR ve Burhanettin ZENGİN, 2019	Kamp ve Karavan Turizmi	Makale	ASOS INDEX COPERNICUS	Görüşme	Nitel
34	Kapadokya'da Balon Turizmi Deneyimi ve Kabul Edilebilir Risk Durumu	Mehmet CAN ve Çağla ÜST CAN, 2019	Sıcak Hava Balon	Makale	TR Dizin SOBIAD	Görüşme	Nitel
35	Kış Turizm Merkezlerinde Çevre Duyarlılığı, Yaklaşım ve Çözümler: Palandöken Otelleri Örneği	Nihan AKDEMİR, 2019	Kış Turizmi	Makale	Asos Index, Sindex	Görüşme	Nitel
36	Doğa Yürüyüşü ve Yamaç Paraşütü Sporunu Yapan Bireylerin Yaşam Doyumu ve Özyeterliliklerinin İncelenmesi	Ali İlhan BARUT, Abdurrahman DEMİR, Ersin BALLIKAYA ve Ferhat ÇİFÇİ, 2019	Doğa Yürüyüşü	Makale	ASOS İndeks, Index Copernicus	Anket	Nicel
37	Dalış Turizminde Yeni Bir Keşif: Van Gölü'nde Mikrobiyalit Dalış	Hasan KÖŞKER, 2020	Su Altı Dalış Turizmi	Makale	TR Dizin	Görüşme	Nitel
38	Turistlerin Macera Turizmi Motivasyonları, Memnuniyetleri Ve Bölgeyi Tekrar Ziyaret Niyetleri: Kapadokya Destinasyonunda Bir Araştırma	Erdem TÜRK, 2020	Genel	Yüksek Lisans Tezi	-	Anket	Nicel
39	Gelişmekte Olan Yeni Bir Kış Turizm Merkezi: Bozdağ Denizli	Metin DEMİR, Gülşen DURAN ve Aykut RÜZGÂR, 2020	Kış Turizmi	Makale	TR Dizin	Yazılı Kaynaklar	Nitel

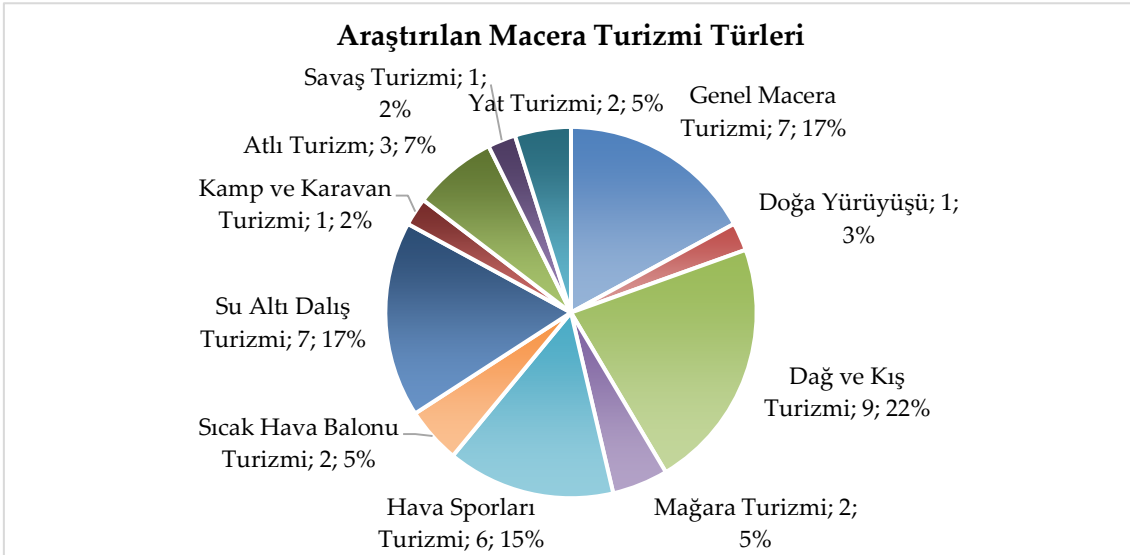
40	Macera Turistlerinin Duyusal Arayışları İle Aktivite Tercihleri İlişkisinin Türkiye Örneğinde İncelenmesi	Serhat BİNGÖL, 2020	Genel	Doktora Tezi	-	Anket	Nicel
41	Macera Turizmi Çalışanlarının Mesleki Kişilikleri Çerçevesinde Gösterdikleri Duygusal Emeğin İş Tatminine Etkisi	Haydar ASAN, 2020	Genel	Doktora Tezi	-	Anket	Nicel

Bulgular, Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma, son on yılda Türkiye’de Türkçe dilinde yayımlanmış, macera turizmi konusundaki çalışmalarını belirleyerek bunların bir özetini ve yapılan çalışmaların farklılıklarını ortaya çıkarmıştır. Ortaya çıkmış olan sonuçlar dâhilinde, ulusal olarak yapılan çalışmaların sınırlı olduğu ve Türkiye’de macera turizmi başlıkları altında Türkçe dilinde yayımlanmış çalışmaların ait olduğu veriler yukarıdaki Tablo 1’de görülmektedir. Çalışmanın planlanması kısmında verilen araştırma sorularının cevapları aşağıda tartışılmaktadır.

Bu araştırma 2021 Ocak ayı itibariyle, macera turizm alanında Türkiye’de 2010 yılından 2020 yılının sonuna kadar yapılmış ulusal çalışmaları (tez, makale, bildiri) kategorize ederek, daha sonra bu konuda çalışma yapacak olanları yönlendirmek ve macera turizmi literatürüne katkıda bulunmak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Ulaşılan 41 adet çalışma incelendiğinde; araştırmacıların macera turizminin farklı türlerine göre çalışmalar yaptığı görülmüştür. Bu macera turizmi türleri aşağıdaki grafikte ayrıntılı şekilde görülmektedir.

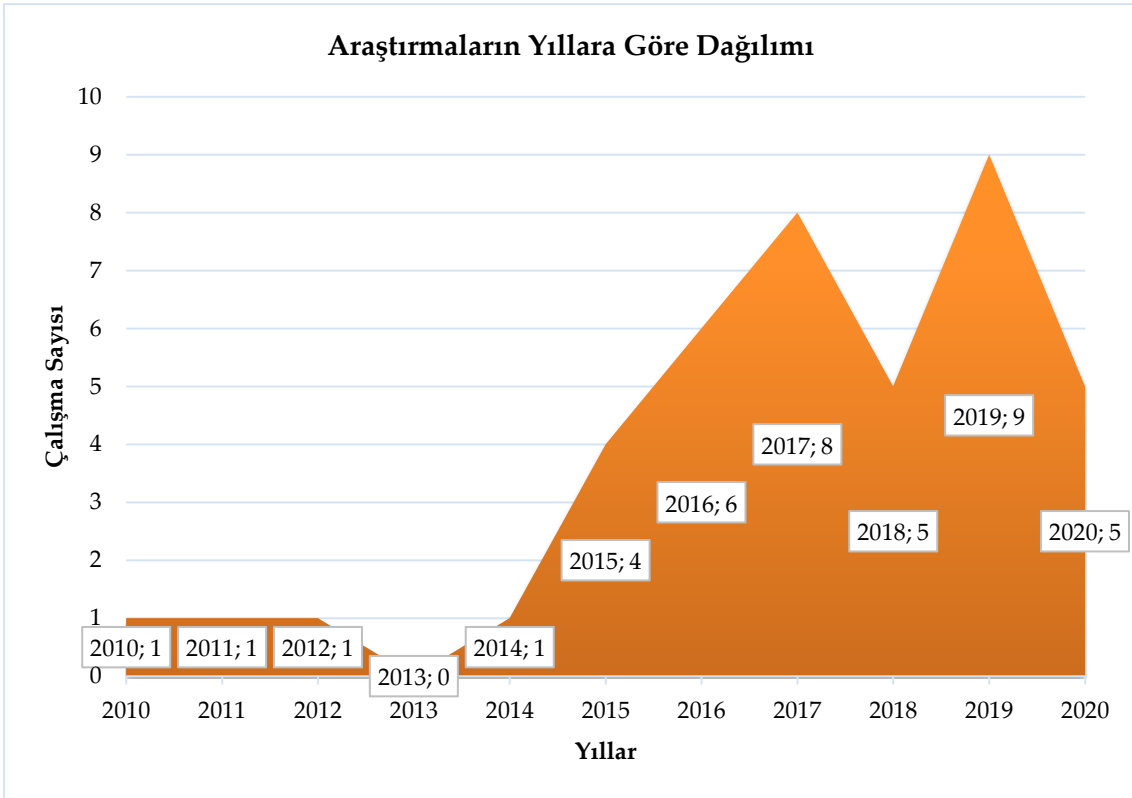

Grafik 1. Çalışmalarda Araştırılan Macera Turizmi Türleri Dağılımı

Grafik 1 incelendiğinde yapılan çalışmaların Dağ ve Kış turizmi %22 (9 adet) ile alanında en fazla yapılan çalışma olduğu görülmektedir. Bu çalışmaları %17 (7 adet) ile

genel macera turizmi ve yine %17 (7 adet) ile su altı dalış turizmi izlemektedir. Macera turizmi ve alt başlıklarında en az karşımıza çıkan çalışmalar ise; %2 (1 er adet) ile savaş turizmi, doğa yürüyüşü ve kamp ve karavan turizmidir.

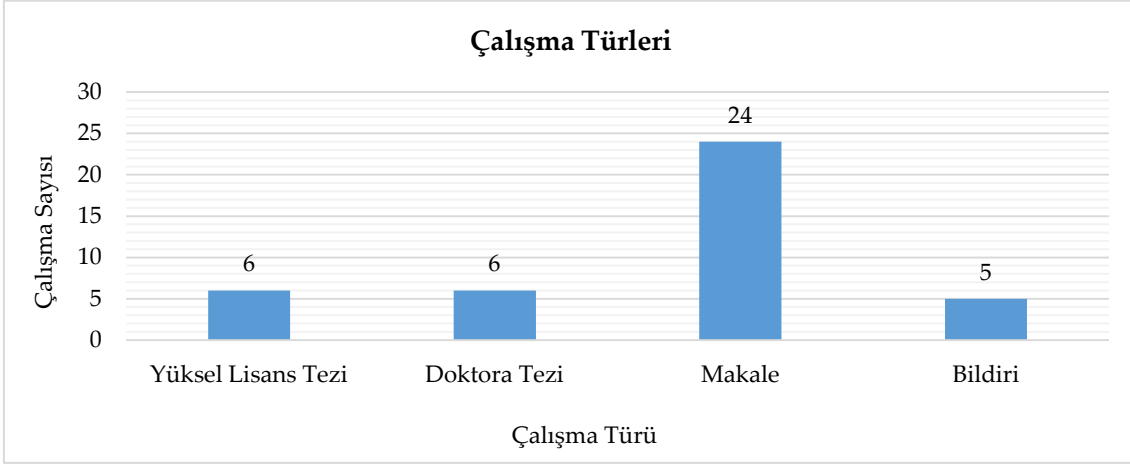
Yapılar çalışmaların yıllara göre dağılımında (Grafik 2) ise dikkat çeken en önemli ayrıntı; son yıllara macera turizmine yönelik yapılan çalışmaların sayısında artış olmasıdır. 2010 yılından 2014 yılına kadar toplamda 4 adet çalışma bulunurken; 2015 yılından itibaren yapılan çalışmalar bu sayının fazlasıyla üzerindedir. 2013 yılında ise macera turizmi alanında yapılmış olan çalışmaya rastlanılmamıştır.

Grafik 2. Çalışmalarda Yıllara Göre Dağılımı

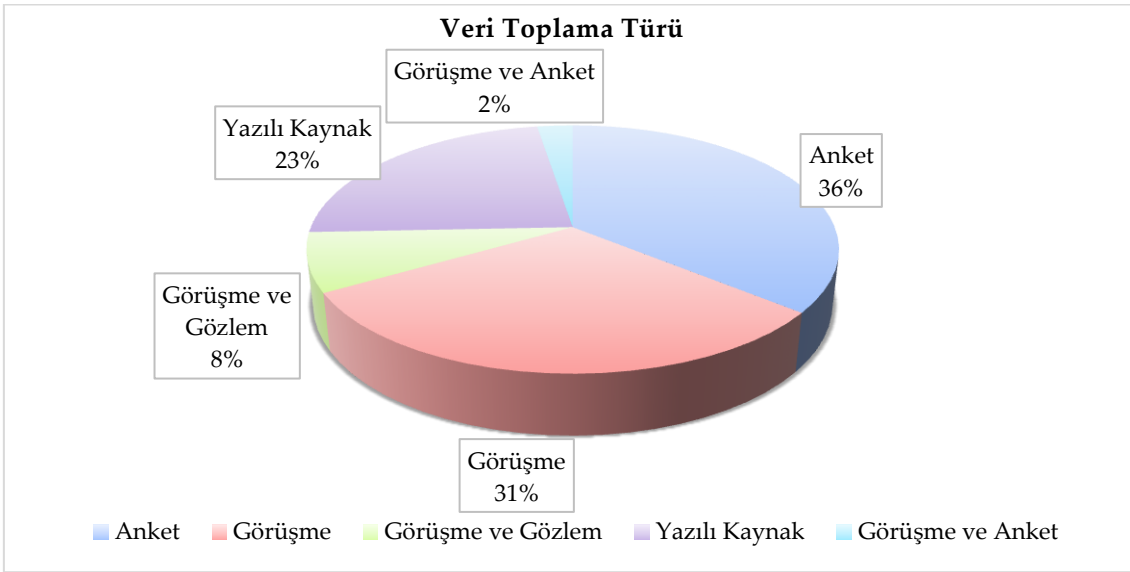
Macera turizmi alanında son on yılda yapılmış olan çalışma en çok %22 (9 adet) ile 2019 yılında, daha sonra %19,5 (8 adet) ile 2017 yılında yapılmıştır.

Macera turizmi çalışmalarının; makale, yüksek lisans tezi, doktora tezi ve bildiri türlerinde ulusal literatürde yer aldığı Grafik 3'te görülmektedir.

Grafik 3. Çalışmaların Türlerine Göre Dağılımı

Grafik 3 incelendiğinde macera turizmi alanında yapılmış olan çalışma türlerinin %58,5 (24 adet) ile en fazla makale olduğu görülmektedir. Bu alanda yapılmış olan çalışma türleri %5 (12 adet) ile en az bildiri alanındadır.

Grafik 4. Çalışmaların Veri Toplama Türlerine Göre Dağılımı

Veri toplama türünün ifade edildiği 4. grafikte ise macera turizmi alanında yapılmış olan çalışmalarda en fazla veri toplama yöntemi %36 (14 adet) ile anket olarak kullanılmıştır. Yine görüşme yöntemi %31 (12 adet) ile ön plana çıkmıştır. Ayrıca görüşme yönteminin gözlem ve anket ile birlikte kullanıldığı da görülmektedir.

Yapılmış olan çalışmaların %63,5 (26 adet)'i nitel araştırma yöntemlerini kullanmışlardır. Bu çalışmalarda ise sadece 1 adet karma yöntem kullanılmıştır.

Araştırılan çalışmaların, makale olanlarının yayımlandığı dergilerin indeks bilgileri arasında; Tr Dizin ve Diğer indeksler görülmüş olup, alan indeksi (Scopus ve ISI'da taranan dergiler) ve SCI, SSCI gibi indekslere rastlanmamıştır.

Bu çalışmanın Türkiye'de macera turizmi ile ilgili bir literatür araştırması açığını kapattığı düşünülmekte olup, daha sonra yapılacak olan çalışmalarda, macera turizmi türleri ile ilgili ulusal ve uluslararası bütün makale, tez ve diğer akademik çalışmalarla daha da genişletilmesi düşünülebilir. Araştırma sonucu olarak Türkiye'de macera turizmi ile ilgili yapılan çalışmalar genel itibari ile oldukça azdır. Bakir bir konu olarak görülen bu alan için gelecek çalışmalara öneri olarak; macera turizminin az çalışılmış türleri dikkate alınarak çalışmalar yürütülebilir, bu sayede alana katkı sağlanmış olacaktır.

Macera turizmi konusunda Türkiye'de yapılmış tüm çalışmaların bu araştırmada analizi yapılmış olanlardan ibaret olmadığı açıktır. Yabancı dillerde yazılmış olan, Türkiye veya başka ülkelerde yayımlanmış uluslararası dergilerde de yer almış çalışmaların olduğu da açıkça söylenebilir. Ayrıca Türkiye'de Türkçe dilinde son 10 yılda yayımlanmış tüm çalışmaları bulmak amacıyla özenle, ilgili yerler aranmış olsa da buna istinaden tespit edilememiş ve erişilememiş çalışmaların olduğu da unutulmamalıdır. Dolayısıyla yapılmış olan bu çalışmayla incelenen çalışmaların genellemesi yapılmıştır.

<i>"COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri" beyanları:</i>	
Etik Kurul Belgesi:	Bu çalışma için etik kurul onayı gerekmemektedir.
Çıkar Çatışması Beyanı:	Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazar/ların potansiyel bir çıkar çatışması yoktur.
Finansal Destek:	Bu çalışmanın araştırma ve yazım aşamasında herhangi kişi/kurum veya kuruluşlar tarafından finansal destek alınmadığı bildirilmiştir.
Katkı Oranı Beyanı:	%50-%50
Destek ve Teşekkür Beyanı:	
Sorumlu Yazar:	Erdem TÜRK
Çifte Kör Hakem Değerlendirmesi:	Dış-bağımsız
<i>The following statements are made in the framework of "COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors":</i>	
Ethics Committee Approval:	Ethics committee approval is not required for this article.
Declaration of Conflicting Interests:	No conflicts of interest were reported for this article.
Financial Support:	It has been reported that this study did not receive financial support from any per-

	son/institution or organization during the research and writing phase.
Author Contributions:	%50-%50
Statement of Support and Acknowledgment:	
Corresponding Author:	Erdem TÜRK
Double-Blind Peer Review:	External-independent

KAYNAKÇA

- Atta (Macera Turizmi ve Ticaret Birliği) (2018). Macera Turizmi Gelişimi. Erişim Adresi <https://www.adventuretravel.biz/research/2018-adventure-tourism-developmentindex> (2 Ocak 2022).
- Akdemir, N. (2019). Kış Turizm Merkezlerinde Çevre Duyarlılığı, Yaklaşım ve Çözümler: Palandöken Otelleri Örneği. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-16.
- Akkoç, İ. T. (2015). *Tüplü Dalış Turizmine Katılan Turistlerin Güdülleri ve İlgilenimleri: Türkiye Üzerine Bir Araştırma* (Master's thesis, Anadolu Üniversitesi).
- Akkuş, G. (2017). Kış Turizmi Destinasyonunda Yaşanan Unutulmaz Turizm Deneyimleri: Kültürlerarası Karşılaştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(3), 223-236.
- Akkuş, G. (2019). Ilgaz Dağında Kış Turizm Talebi ve Gelişimi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 1-27.
- Arpacı, Ö., Zengin, B., ve Batman, O. (2012). Karamanın Mağara Turizmi Potansiyeli Ve Turizm Açısından Kullanılabilirliği. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2012(2), 59-64.
- Arslan Ayazlar, R. (2015). *Akış Deneyiminin Yamaç Paraşütü Deneyim Doyumu Ve Yaşam Doyumuna Etkileri*. Doktora Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı.
- Asan, H. (2020). *Macera Turizmi Çalışanlarının Mesleki Kişilikleri Çerçevesinde Gösterdikleri Duygusal Emeğin İş Tatminine Etkisi*. Doktora Tezi, Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı.
- Aydoğdu, A. ve Tanrısever, C. (2017). Turizmde Atlı Spor Kümelenmesi: Daday Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (51), 57-73.
- Babazade, Ü. (2017). *Sualtı Dalış Turizmi Paydaşları İle İzmir Sualtı Dalış Turizmine Yönelik Bir Swot Analizi*. Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.

- Bakırcı, M. (1992). *Doğu Karadeniz Bölgesinin Turizme Kazandırılması*. Doğu Karadeniz Turizm Konferansı-Workshop, Turizm Bakanlığı, Turizm Eğitim Müdürlüğü Yayını, Ankara.
- Barut, A. İ., Demir, A., Ballıkaya, E., ve Çifçi, F. (2019). Doğa Yürüyüşü ve Yamaç Paraşütü Sporunu Yapan Bireylerin Yaşam Doyumu ve Özyeterliklerinin İncelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 3(2), 137-145.
- Başar, B., Güneş, E., ve Alagöz, G. (2017). Kış Sporcuları Bakış Açısından Erzurum-Palandöken Kış Turizm Merkezinin Değerlendirilmesi. *I. Ulusal Alternatif Turizm Kongresi*, Erzincan, Türkiye, 7-09 Nisan 2016, Cilt., Ss.255
- Batman, Z. P., ve Demirel, Ö. (2015). Altındere Vadisi Meryemana Deresi Güzergâhında Doğa Temelli Turizm Etkinliği: Yamaç Paraşütü. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 5(11), 13-26.
- Belber, B. G. ve Erdoğan, Y. (2019). Çekirdek Kapadokya Bölgesinde Atlı Doğa Yürüyüşü Faaliyetlerine Katılan Turistik Tüketicilerin Profilini Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma. *Business & Management Studies: An International Journal*, 7(4), 1155-1172.
- Bingöl, S. (2020). *Macera Turistlerinin Duyusal Arayışları İle Aktivite Tercihleri İlişkisinin Türkiye Örneğinde İncelenmesi*. Doktora Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Can, M., & Üst Can, Ç. (2019). Kapadokya'da Balon Turizmi Deneyimi ve Kabul Edilebilir Risk Durumu. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 188-198.
- Çelik Yetim, A. ve Şen, N. (2016). Erzincan İlinin Macera Turizmi Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma, *Uluslararası Erzincan Sempozyumu* (28 Eylül-1 Ekim 2016) 2, ss. 1075- 1084.
- Çetinkaya, G. (2014). Bir Macera Turizmi Etkinliği Olarak Kaya Tırmanış Sporunu Ve Antalya-Geyikbayırı'nın Potansiyeli. *Eastern Geographical Review*, 19(31).
- Demir, M., Duran, G., ve Rüzgar, A. (2020). Gelişmekte Olan Yeni Bir Kış Turizm Merkezi: Bozdağ Denizli. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(3), 1347-1359.
- Diker, O., Çetinkaya, A., ve Cinkara, A. (2016). Hava sporları turizmi ve Safranbolu'nun hava sporları potansiyelinin belirlenmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 84-100.
- Dilek, S. E. (2018). Aktif Savaş Alanları Turizmi: Macera Mı? Kayıtsız Hazcılık Mı? Etik Bir Tartışma. *Journal of International Social Research*, 11(59).
- Doğaner, S. (2001). *Türkiye Turizm Coğrafyası*. İstanbul: Çantay Kitapevi.

- Doğru, H., Çelik, B., ve Yılmaz, B. S. (2019). Dalış Turizmi Emniyeti: Risk Faktörleri ve Çözüm Önerileri. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 30(3), 185-197.
- Driver, B. L., Brown, P. J. & Peterson, G. L. (1991). *Research on Leisure Benefits: An Introduction to This Volume*, Benefits of Leisure, Pensilyanya, State College Venture Publishing.
- Garda, B. (2010). *Macera Turizmi Pazarlaması: Antalya Yöresine Gelen Turistlerin Macera Turizmine Yönelik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma* (Doctoral dissertation, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Garda, B. (2011). Macera Turizmi Pazarına Genel Bir Bakış. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 14(1-2), 189-200.
- Gračan, D., Gregorić, M., ve Sotosek, M. B. (2018). Rafting as a Part of Adrenalin Tourism Offer in The Republic of Croatia. in *29th International Scientific Conference on Economic and Social Development*.
- Gülbahar, O. (2009). 1990'lardan Günümüze Türkiye'de Kitle Turizminin Gelişimi Ve Alternatif Yönelimler. *Süleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences*, 14(1).
- Gülcan, B. (2004). Macera Turizminin Kapsamı Ve Macera Turizminde Kaza Riski. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Dergisi*, 1 s: 18-38.
- Güneş, E. ve Alagöz, G. (2015). Erzincan Ergan Dağı Kış Turizm Merkezine Yönelik Sürdürülebilir Turizm Önerileri. *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi*, Gümüşhane, Türkiye, 14 -16 Mayıs 2015, ss.723-735
- Güngör, Ş. (2016). Alternatif Turizm Etkinliği Ve Ürün Çeşitliliği Oluşturmada Atın Kullanımı: Nevşehir Örneği. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 7(22), 81-99.
- Hacıoğlu, N. ve Avcıkurt, C. (2008). *Turistik Ürün Çeşitlendirmesi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- İldırım, G. (2017). *Yat Turizmi Paydaşları İle İzmir Yat Turizmine Yönelik Bir SWOT Analizi* (Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur).
- Jesson, J., Matheson, L., & Lacey, F. M. (2011). *Doing Your Literature Review: Traditional and Systematic Techniques*, London: Sage.
- Karaman, A., & Gül M. (2016). Alternatif Turizm Kapsamında Kahramanmaraş İli Yedikuyular Bölgesi Dağ ve Kış Sporları Turizmi İçin Öneriler/Suggestions for Mountain and Winter Sports Tourisms within the Scope of Alternative Tourism

- Kahramanmaraş Province Yedikuyular District. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2).
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karpuz, M. (2017). *Macera Turizm Faaliyetlerine Katılan Turistlerin Memnuniyetinin Tekrar Ziyaret Etme Niyeti İle İlişkisi: Fethiye Örneği* (Master's thesis, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Kitchenham B. (2004). *Procedures for Performing Systematic Reviews*, Keele University and National ICT Australia Ltd, 1-28.
- Koçak, A. (2020). *Donanımlı Dalış Turizminin Yerel Halkın Yaşam Kalitesine Etkileri*. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı Yüksek lisans tezi.
- Kopar, İ. ve Çakır, Ç. (2016). Tortum Çayı Havzasında (Erzurum-Artvin) 2014 ve 2015 Yıllarında Yapılan Su Buzu Tırmanışları ve Bunun Kış Turizmi Kaynakları Bakımından Değeri, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(1).
- Köroğlu, S.A. (2015). Literatür Taraması Üzerine Notlar Ve Bir Tarama Tekniği, *GiDB Dergi*, 1, 61-69.
- Köşker, H. (2020). Dalış Turizminde Yeni Bir Keşif: Van Gölü'nde Mikrobiyalit Dalış. *Turizm Akademik Dergisi*, 7(1), 181-193.
- Küçükaslan, N. (2007). *Özel İlgi Turizmi*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Kültür Ve Turizm Bakanlığı. (2020). *Alternatif Turizm Türleri*. Erişim Adresi <https://www.ktb.gov.tr/TR-96269/turizm-cesitleri.html> (03.04.2022)
- Millington, K. Locke, T. ve Locke, A. (2001). *Travel & Tourism Analyst*. Adventure Travel. (4), 65-98.
- Özen, İ. A. ve Güneren Özdemir, E. (2019). Kapadokya Sıcak Hava Balonculuğu Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Neveşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(2), 579-595.
- Özşahin, E. (2015). Hatay İlinde Macera Turizmi Potansiyelinin Coğrafi Yaklaşımla İncelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 10(2).
- Saçlı, Ç. ve Kahraman, C. Ö. (2019). Açık Alan Rekreasyonu Olarak Yamaç Paraşütü Etkinliğine Katılanların Motivasyonları Ve Etkinlik Memnuniyetlerinin Belirlenmesi: Arsuzfest Örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(4), 1249-1269.
- Swarbrooke, J., Beard, C., Leckie, S., ve Pomfret, G. (2003). *Adventure Tourism: The new frontier*. İngiltere: Routledge Publishing.

- Şahin Ören, T. (2018). *Spor Turizmi Aracılığı İle Sürdürülebilir Destinasyon Geliştirme: Hava Sporları Açısından Uşak İli Potansiyeli*. Doktora Tezi, Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı.
- Şekercioğlu, Ç. H. (2002). Impacts of Birdwatching on Human and Avian Communities. *Environmental Conservation*, 29(3), 282-289.
- Türk, E., ve Güneren Özdemir, E. (2020). *Turistlerin Macera Turizmi Motivasyonları, Memnuniyetleri ve Bölgeyi Tekrar Ziyaret Niyetleri: Kapadokya Destinasyonunda Bir Araştırma* (Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı).
- Türsab. (2014). *Doğa ve Macera Turizmi*. Erişim Adresi https://www.tursab.org.tr/dosya/12896/tursabdogamaceraturizmi_12896_5091237.pdf (07.04.2022)
- Usta, Ö. (2002). *Genel Turizm*. İzmir: Anadolu Matbaacılık.
- Weaver, D. (2001). *Ecotourism as Mass Tourism: Contradiction or Reality?*, Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly, April, s:104-112.ss.
- Yarmacı, N., Keleş, M. Ç., ve Ergil, B. (2017). Su Altı Dalış Turizminin Mevcut Durumu, Sorunları Ve Geliştirilmesine Yönelik Öneriler: Kaş Örneği. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 66-87.
- Yozcu, S. (2017). *Mağaraların Rekreatif Kullanımı ve Mağaracılık Motivasyonları: Ayvainsi Mağarası Örneği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.